

BÀI TUYÊN TRUYỀN CHIẾN DỊCH “KHÔNG MỘT MÌNH”

Thời gian qua, tình trạng dụ dỗ, thao túng, lừa đảo, buôn người qua không gian mạng nhắm vào thanh thiếu niên (gọi chung là “*bắt cóc trực tuyến*” hay “*Bắt cóc online*”) diễn biến phức tạp. Có nhiều nguyên nhân, trong đó có những nguyên nhân mang tính xã hội, do thanh thiếu niên chưa nhận thức đầy đủ về rủi ro trực tuyến, về phương thức, thủ đoạn tinh vi của tội phạm và khi bị tội phạm nhắm mục tiêu thì “*tự cô lập*”, không chia sẻ, không báo kịp thời với gia đình, nhà trường và cơ quan chức năng. Đặt ra yêu cầu cấp thiết phải huy động sức mạnh cộng đồng, sức mạnh truyền thông để nâng cao nhận thức của thanh thiếu niên, phụ huynh, thầy cô và toàn xã hội về thực trạng này và chung tay giúp đỡ, bảo vệ thanh thiếu niên trước các mối đe dọa trực tuyến. Công an xã Kẽ Sặt hưởng ứng và phát động chiến dịch “*Không một mình*” – “*Cùng nhau an toàn trực tuyến*” đến các nhà trường trên địa bàn xã nhằm:

- Nâng cao nhận thức về nguy cơ dụ dỗ, thao túng, lừa đảo, “bắt cóc” buôn người qua không gian mạng nhắm vào trẻ em và thanh thiếu niên.

- Trang bị kỹ năng an toàn trực tuyến, nhận diện chiêu trò, cách phòng tránh, xử lý và báo cáo khi gặp tình huống nguy hiểm.

- Lan tỏa thông điệp “*Cùng nhau an toàn trực tuyến*” để trẻ em, thanh thiếu niên luôn nhớ rằng: các em “*không một mình*”, không đơn độc khi đối mặt với các hành vi dụ dỗ, thao túng, lừa đảo, “bắt cóc” trực tuyến và để nhắc nhở gia đình, nhà trường, nền tảng trực tuyến và xã hội luôn đồng hành, bảo vệ, không để trẻ em và thanh thiếu niên đơn độc đối mặt với rủi ro trên không gian mạng.

1. “*Bắt cóc online*” là gì?

Đây là biến thể nguy hiểm của lừa đảo trực tuyến, nơi tội phạm sử dụng công nghệ để thao túng tâm lý, ép nạn nhân cắt đứt kết nối với thế giới bên ngoài, rồi tống tiền gia đình hoặc buôn người. Theo dữ liệu sơ bộ từ Bộ Công an, từ giữa năm 2024 đến tháng 8/2025, ghi nhận khoảng 50 vụ việc, giải cứu thành công 50 nạn nhân - trong đó 90% là nữ giới (45 trường hợp) và 10% nam giới (5 trường hợp), 100% thuộc nhóm tuổi 18-22, chủ yếu là sinh viên xa nhà. Thiệt hại tài chính lên đến hàng tỷ đồng, chưa kể tổn thương tâm lý kéo dài.

Điểm mấu chốt của bắt cóc trực tuyến: là khiến nạn nhân tự cô lập, mất kết nối với gia đình, bạn bè. Ngược lại, kết nối là chìa khóa để thoát ra.

Điểm cốt lõi của mọi vụ lừa đảo trực tuyến chính là “kết nối”. Từ những giây đầu tiên cho đến toàn bộ quá trình lừa đảo sau đó, những kẻ lừa đảo tung ra mọi thủ đoạn tinh vi nhất, lành nghề nhất chỉ để đạt mục đích bao vây, cô lập, “ngắt kết nối” mục tiêu với những người xung quanh.

2. Nhận diện các thủ đoạn thường gặp

a. Đe dọa - Sử dụng nỗi sợ hãi để ép buộc tuân thủ, bao gồm:

- **Đe dọa xử lý pháp lý:** Tội phạm mạo danh công an, viện kiểm sát, tòa án qua cuộc gọi hoặc tin nhắn, cáo buộc nạn nhân liên quan đến ma túy, rửa tiền với “bằng

chúng” giả mạo như lệnh bắt, hồ sơ cá nhân.... Nạn nhân bị đe dọa sẽ bị bắt giữ, phạt tù hoặc bị tịch thu tài sản nếu không làm theo hướng dẫn, như chuyển tiền hoặc cung cấp thông tin cá nhân.

- **Đe dọa tung hình ảnh nhạy cảm:** Sau khi lừa nạn nhân gửi ảnh hoặc video nhạy cảm, tội phạm gửi lại nội dung này cho nạn nhân và đe dọa phát tán lên mạng xã hội, gửi đến gia đình, bạn bè hoặc trường học nếu nạn nhân không tiếp tục cung cấp thêm hình ảnh, video hoặc tiền bạc. Nỗi sợ bị bêu xấu khiến nạn nhân rơi vào trạng thái hoảng loạn và tuân thủ.

- **Đe dọa bạo lực:** Tội phạm sử dụng thông tin cá nhân (địa chỉ nhà, trường học, nơi làm việc) thu thập từ mạng xã hội hoặc các cuộc trò chuyện trước đó để đe dọa sẽ đến tận nơi đánh đập, bắt cóc hoặc gây tổn hại cho nạn nhân và người thân.

➔ Vậy, khi bị đe dọa, chúng ta cần Làm gì?

Nếu bị đe dọa, đừng hoảng! Chặn số, chụp màn hình tin nhắn, và kể ngay cho bố mẹ hoặc thầy cô.

b. Thao túng - Kiểm soát cảm xúc và hành vi lâu dài

Thao túng là thủ đoạn tinh vi, tập trung vào việc kiểm soát tâm lý nạn nhân để khiến họ phụ thuộc và mất khả năng tự quyết. Tội phạm sử dụng các chiến thuật tâm lý phức tạp để duy trì sự kiểm soát lâu dài, bao gồm:

- **Gây nghi ngờ và lúng túng:** Tội phạm khiến nạn nhân nghi ngờ chính suy nghĩ và nhận thức của mình bằng cách cung cấp thông tin mập mờ, sai lệch hoặc mâu thuẫn.

- **Tạo sự phụ thuộc:** Tội phạm hướng dẫn nạn nhân làm theo chỉ dẫn cụ thể, như chuyển tiền vào tài khoản “bảo lãnh”, đến một địa điểm cụ thể để “làm việc riêng”, hoặc tham gia các cuộc gọi Zoom giả mạo với sự xuất hiện của đồng bọn đóng vai công an, kiểm sát viên, hoặc thẩm phán. Những chỉ dẫn này khiến nạn nhân tin rằng họ không thể tự giải quyết vấn đề mà phải dựa vào kẻ lừa đảo.

- **Đưa ra giải pháp giả tạo:** Tội phạm gợi ý những giải pháp nghe có vẻ hợp lý nhưng thực chất là cái bẫy, như yêu cầu nạn nhân chuyển tiền để “bảo toàn tài sản”, quay video nhạy cảm để “chứng minh vô tội”, hoặc giữ bí mật tuyệt đối để “bảo vệ an toàn”...

- **Sử dụng "trauma bonding" (gắn kết đau thương):** Tội phạm xen kẽ giữa hành vi ép buộc và cử chỉ thân thiện, như khen ngợi, tỏ ra thấu hiểu hoặc hứa hẹn hỗ trợ, để tạo mối liên kết cảm xúc độc hại.

➔ Vậy khi bị thao túng- kiểm soát chúng ta cần Làm gì?

Nếu cảm thấy bối rối hoặc bị ép buộc, dừng lại, hỏi ý kiến bố mẹ hoặc thầy cô. Dừng tin lời khen từ người lạ!

c. Dụ dỗ - Xây dựng lòng tin để tiếp cận, bao gồm:

- **Hứa hẹn tặng quà (dụ dỗ bằng vật chất):** Tội phạm hứa hẹn tặng quà, tiền, tài khoản game cao cấp, hoặc cơ hội việc làm "nhẹ nhàng, lương cao" để thu hút nạn nhân.

- **Giả làm bạn thân, người yêu (dụ dỗ bằng lợi ích tinh thần):** Tội phạm đóng vai người bạn thân thiết, người yêu lý tưởng hoặc người cố vấn, luôn lắng nghe, thấu hiểu và khen ngợi nạn nhân để tạo cảm giác gần gũi. Mọi quan hệ này thường được thúc đẩy trong bí mật với yêu cầu nạn nhân không chia sẻ người thân

- **Thúc đẩy hành vi nguy hiểm:** Sau khi xây dựng lòng tin, tội phạm dần yêu cầu nạn nhân thực hiện các hành vi rủi ro, như gửi ảnh nhạy cảm, tham gia video call riêng tư, hoặc gặp mặt ngoài đời thực.

➔ Làm gì?

Không nhận quà từ người lạ, không gặp riêng, và kể ngay cho bố mẹ nếu có ai tỏ ra quá thân thiện trên mạng.

3. Những dấu hiệu từ bên trong

Ba dấu hiệu “bên trong” giúp nhận ra chúng ta hoặc người thân của chúng ta có đang trong tiến trình trở thành nạn nhân của lừa đảo trực tuyến hay không, gồm:

a. Sợ hãi: Tội phạm sử dụng đe dọa như một công cụ chính để kiểm soát, khiến nạn nhân rơi vào trạng thái hoảng loạn, mất khả năng suy nghĩ tỉnh táo. Các dấu hiệu cụ thể bao gồm:

Phản ứng hoảng loạn trước thông tin từ người lạ: Họ có thể nói lắp, run rẩy, hoặc trả lời một cách lúng túng khi đối mặt với những lời buộc tội hoặc đe dọa vô căn cứ.

Sợ bị bôi xấu hoặc mất danh dự: Nạn nhân, đặc biệt là thanh thiếu niên, sợ rằng hình ảnh nhạy cảm hoặc thông tin cá nhân sẽ bị phát tán đến gia đình, bạn bè hoặc trường học.

Sợ bị xâm phạm an toàn cá nhân: Tội phạm thường sử dụng thông tin cá nhân (địa chỉ nhà, trường học, nơi làm việc) để đe dọa bạo lực, khiến nạn nhân cảm thấy bị theo dõi hoặc đe dọa trực tiếp đến tính mạng, sức khỏe của bản thân hoặc người thân.

Sợ mất tài sản hoặc cơ hội: Sợ không lấy lại được số tiền đã đầu tư, mất cơ hội việc làm, hoặc bị cắt đứt mối quan hệ "tình cảm" với tội phạm. Điều này khiến họ tiếp tục làm theo yêu cầu, như chuyển thêm tiền hoặc cung cấp thêm thông tin, với hy vọng "giải quyết vấn đề".

Biểu hiện thể chất và tâm lý: như mất ngủ, căng thẳng, né tránh giao tiếp với người thân, hoặc trở nên nhút nhát bất thường khi sử dụng điện thoại hoặc máy tính...

b. Tin mù quáng

Tội phạm khai thác điểm yếu tâm lý để khiến nạn nhân tin tưởng một cách mù quáng, bỏ qua lý trí và cảnh báo từ những người xung quanh. Các dấu hiệu cụ thể bao gồm:

Làm theo chỉ dẫn không do dự: Tuân thủ mọi yêu cầu của tội phạm mà không đặt câu hỏi, như chuyển tiền, gửi hình ảnh nhạy cảm, hoặc thực hiện các hành động bất thường theo hướng dẫn qua tin nhắn, cuộc gọi hoặc video call.

Bỏ qua lời khuyên từ người thân: Phản ứng phòng thủ khi được cha mẹ, bạn bè hoặc người thân can ngăn, đến mức xem tội phạm là nguồn tin cậy duy nhất.

Che giấu hành vi: Bí mật thực hiện các yêu cầu của tội phạm, như xóa lịch sử chat, khóa thiết bị, thay đổi mật khẩu hoặc nói dối về lịch trình ra ngoài.

Bất thường trong hành vi: Thay đổi đột ngột trong thói quen như thường xuyên ra ngoài không rõ lý do, khóa cửa phòng khi sử dụng điện thoại, hoặc trở nên kín đáo hơn về các hoạt động trực tuyến.

c. Đồng tình

Đồng tình là dấu hiệu cho thấy nạn nhân đã bị dụ dỗ hoặc thao túng đến mức chấp nhận hoặc biện minh cho hành vi sai trái của tội phạm, ngay cả khi họ nhận thức được sự bất thường. Đây là giai đoạn nguy hiểm, khi nạn nhân bắt đầu tự thuyết phục mình rằng hành động của họ là đúng đắn hoặc không còn lựa chọn nào khác. Các dấu hiệu cụ thể bao gồm:

Chấp nhận quà tặng không rõ nguồn gốc: Nhận tiền, quà tặng hoặc vật phẩm ảo có giá trị từ người lạ mà không thắc mắc lý do.

Bảo vệ hoặc biện minh cho tội phạm: Khi được hỏi về mối quan hệ với người lạ, nạn nhân có xu hướng bảo vệ hoặc đưa ra lý do để biện minh. Điều này cho thấy nạn nhân đã bị cuốn vào mối quan hệ độc hại.

Im lặng trước hành vi sai trái: Nạn nhân biết rằng hành vi của tội phạm (như yêu cầu gửi ảnh nhạy cảm, ép buộc gặp mặt hoặc chuyển tiền) là sai trái nhưng chọn im lặng, không chia sẻ với người thân hoặc cơ quan chức năng.

Tự trách mình: Cảm thấy xấu hổ hoặc tự trách mình vì đã rơi vào bẫy, dẫn đến việc tiếp tục làm theo yêu cầu của tội phạm để “sửa chữa sai lầm” hoặc “giữ bí mật”.

3. Trang bị kỹ năng- ứng phó tình huống

Thực tế chứng minh rằng, không một ai có thể hoàn toàn tránh khỏi những chiêu trò biến hóa của tội phạm trực tuyến, nhưng sự kết nối và hành động kịp thời chính là chìa khóa để phá vỡ vòng vây cô lập mà chúng giăng ra. Những lời khuyên dưới đây không chỉ là lý thuyết, mà là những bước đi cụ thể, dễ áp dụng, được rút ra từ hàng ngàn vụ việc đã được ngăn chặn thành công. Mỗi hành động nhỏ để duy trì kết nối đều là một viên gạch xây dựng bức tường bảo vệ vững chắc. Chúng ta không chiến đấu một mình; chúng ta chiến đấu cùng nhau, với sự tinh táo và lòng tin vào cộng đồng.

3.1. Đối với thanh thiếu niên

Chúng ta là những người trẻ đầy năng lượng, dễ bị cuốn hút bởi thế giới trực tuyến rộng lớn, nhưng cũng chính là nhóm dễ bị nhắm đến nhất bởi các thủ đoạn dụ dỗ, thao túng và đe dọa. Chúng ta cần học cách sử dụng công nghệ một cách thông minh, và có trách nhiệm, luôn giữ vững sự kết nối với thế giới thực để không rơi vào bẫy cô lập. ***Dưới đây là những nguyên tắc cơ bản để các em tự bảo vệ mình.***

* Truy cập an toàn

Không bao giờ truy cập các đường link lạ, tải ứng dụng từ nguồn không rõ ràng, hoặc click vào liên kết từ tin nhắn lạ – dù chúng hứa hẹn “quà tặng miễn phí” hay “tài

khoản game cao cấp”. Đừng tò mò tham gia các phòng chat, group, hoặc Zoom do người lạ mời, vì đây thường là cánh cửa dẫn đến bẫy dụ dỗ.

* Giao tiếp an toàn

Không kết bạn hoặc trả lời tin nhắn từ người lạ hoặc những người không quen biết ngoài đời thực. Nếu có lời mời kết bạn, hãy chắc chắn rằng đó là người quen biết, như bạn học hoặc người thân, trước khi đồng ý. Không chia sẻ vị trí thực tế, địa chỉ nhà, trường học hay lịch trình hàng ngày với bất kỳ ai chưa từng gặp mặt...

Lưu ý: Tiêu chuẩn kết bạn an toàn trên mạng	• Đã gặp ngoài đời chưa? Chỉ kết bạn với những người em thực sự quen biết, như bạn học, thầy cô, hoặc người thân.
	• Hình ảnh có thật không? Dùng công cụ như Google Reverse Image Search để kiểm tra ảnh đại diện có bị lấy cắp từ internet hay không
	• Có bạn chung đáng tin không? Xem danh sách bạn chung – nếu chỉ toàn người lạ hoặc không có bạn chung, hãy cẩn thận.
	• Địa điểm, thông tin có khớp không? Kiểm tra nơi ở, trường học, hoặc thông tin trên trang cá nhân có hợp lý và khớp với người quen biết không.
	• Hoạt động trên trang có đáng ngờ không? Xem bài đăng, bình luận, hoặc tương tác của họ – nếu trông rỗng hoặc chỉ toàn nội dung quảng cáo, đó có thể là tài khoản giả.

* Chia sẻ an toàn

Không công khai hình ảnh hoặc thông tin cá nhân như số điện thoại, CCCD, địa chỉ nhà, hoặc kể về khó khăn cá nhân trên mạng xã hội, vì đây là “môi” cho tội phạm lợi dụng. Không bao giờ quay video hoặc chụp ảnh theo đề nghị của người lạ, đặc biệt là ảnh nhạy cảm, và không bật camera điện thoại hoặc máy tính trong những thời điểm riêng tư (như khi thay đồ hoặc ở phòng riêng). Nếu ai đó yêu cầu giữ bí mật về mối quan hệ trực tuyến, đó chính là dấu hiệu đỏ: Hãy chọn chia sẻ ngay với cha mẹ, người thân, hoặc bạn bè quen biết để không bị cô lập.

Xây dựng hình ảnh cá nhân trên internet	• Sống ảo nhưng sống thật: Đừng chạy theo lượt like, bình luận, hay cố gắng gây ấn tượng bằng cách khoe khoang vật chất, vì điều này dễ khiến em trở thành mục tiêu của tội phạm
	• Selfie và livestream an toàn: Ảnh selfie không an toàn là những bức ảnh tiết lộ thông tin cá nhân (như địa chỉ nhà, trường học, biển số xe), ảnh nhạy cảm (trang phục hở hang, bối cảnh riêng tư), hoặc ảnh có bật định vị (geotag). Khi livestream, tránh để lộ thông tin về nơi ở, lịch trình, hoặc trò chuyện với người lạ yêu cầu bật camera

* Xây dựng mối quan hệ lành mạnh và giữ kết nối

Mạng xã hội có thể cho chúng ta hàng trăm, hàng nghìn bạn bè ảo, nhưng những mối quan hệ thực sự – với cha mẹ, thầy cô, bạn bè thân thiết – mới là chỗ dựa vững chắc khi gặp khó khăn. Đừng ngại kể với bố, mẹ, thầy cô hay bạn thân về những gì chúng ta gặp trên mạng, dù là một tin nhắn lạ hay một lời mời kết bạn đáng ngờ. Hãy nhớ: Kết nối

với gia đình và bạn bè ngoài đời thực là “lá chắn” mạnh mẽ nhất, giúp chúng ta không bị cô lập trước những chiêu trò thao túng trực tuyến.

* CÁC BƯỚC ỨNG PHÓ CƠ BẢN KHI BỊ DỤ DỖ, ĐE DỌA

Sợ hãi (<i>khi bị đe dọa</i>)	• Dừng mọi liên lạc ngay lập tức: Chặn số điện thoại, tài khoản lạ, và không làm theo bất kỳ yêu cầu nào
	• Ghi lại bằng chứng (ảnh chụp màn hình, ghi âm)
	• Tìm sự hỗ trợ từ những người lớn tin cậy như ông bà, cha mẹ, thầy cô, hoặc gọi Tổng đài Quốc gia Bảo vệ trẻ em 111
Nhớ rằng: cơ quan công an và các cơ quan chức năng khác (tòa án, viện kiểm sát...) không bao giờ yêu cầu làm việc qua điện thoại hay cuộc gọi video. Các cơ quan cũng không yêu cầu chuyển tiền hoặc kiểm tra tài khoản để chứng minh sự trong sạch	
Tin tưởng mù quáng (<i>Khi bị thao túng -kiểm soát</i>)	• Kiểm chứng thông tin bằng cách tìm kiếm trên Google, hỏi ý kiến bạn bè hoặc sử dụng công cụ như Google Reverse Image Search để kiểm tra ảnh đại diện của họ
	• Chia sẻ toàn bộ câu chuyện với cha mẹ, một người bạn thân hoặc thầy cô giáo mà mình tin tưởng
Khi bị dụ dỗ	• Không nhận quà tặng, tiền hoặc vật phẩm ảo từ người lạ
	• Không gặp mặt ngoài đời thực mà không có người lớn đồng hành
	• báo cáo tài khoản đáng ngờ trên nền tảng
	• chặn liên lạc và chia sẻ thông tin với cha mẹ, thầy cô và người thân tin cậy để cùng xử lý

3.2. Đối với gia đình của thanh thiếu niên

Cha mẹ và người thân không cần trở thành "giám sát viên" khắc nghiệt, mà hãy là người bạn đồng hành đáng tin cậy của con, giúp con nhận ra dấu hiệu nguy hiểm mà không làm con sợ hãi. Trách nhiệm của gia đình là cùng con trang bị các công cụ để tự bảo vệ, đồng thời duy trì sợi dây kết nối không bao giờ đứt.

* Trang bị kiến thức, kỹ năng

Dạy con	• Tư duy phản biện
	• Quy tắc “không chia sẻ thông tin cá nhân”
	• Tham gia các hội thảo của nhà trường, cơ quan chức năng, hay tổ chức uy tín để cập nhật kiến thức, và thực hành tình huống giả định
Học hỏi cùng con	• Cách sử dụng internet và mạng xã hội một cách an toàn và phù hợp
	• Cách cài đặt riêng tư và chia sẻ thông tin cá nhân phù hợp
	• Chuẩn bị sẵn sàng những phương án ứng phó khi gặp điều không mong muốn, bị xâm hại, bạo lực hay “bắt cóc online”

Duy trì kết nối	• Luôn theo dõi và là lắng nghe	
	• Thiết lập thói quen gia đình cùng xem nội dung con thích	
	• xây dựng lòng tin để con dám kể khi bị thao túng	
	• luôn ở đó đồng hành và hỗ trợ con khi cần thiết	
Chú ý các dấu hiệu	• Thiết lập khóa mật khẩu, né tránh khi điện thoại	
	• có hành vi hoặc thái độ khác thường: biểu hiện sợ hãi, lén lút...	
	• có tiền hay món đồ mới là	
Bình tĩnh xử lý	• đừng hoảng loạn hay đổ lỗi – điều đó sẽ đẩy con sâu hơn vào cô lập	
	• Đồng hành với con bằng cách trấn an: “Chúng ta sẽ cùng giải quyết, con không một mình”	
	• Dừng mọi liên lạc với đối tượng lạ, chặn số điện thoại, tài khoản mạng xã hội, và không đáp ứng bất kỳ yêu cầu nào	
	• Tìm kiếm sự hỗ trợ ngay từ cơ quan công an địa phương, nhà trường, hoặc chuyên gia tâm lý qua Tổng đài 111 để được hướng dẫn	
	• Hợp tác với ngân hàng nếu có chuyển khoản sai	
• Theo dõi sức khỏe tinh thần của con		
Chủ động phòng ngừa	Với trẻ em	• Đưa đón con đúng giờ, thống nhất với nhà trường về người đón
		• Hạn chế con ở nhà một mình với thiết bị kết nối internet
		• Chủ động thiết lập mạng xã hội của con ở chế độ riêng tư, chỉ cho phép bạn bè thật xem thông tin
		• Kiểm tra định kỳ cùng con và cùng thảo luận về danh sách bạn bè, nhóm chat, và game con đang chơi để phát hiện dấu hiệu bất thường
	Với thanh niên	• Cùng trao đổi về những nguy cơ và rủi ro trên mạng, cách thích nghi và phòng tránh
		• Xây dựng nội quy, thỏa thuận sử dụng internet an toàn
• Trao đổi cởi mở, thẳng thắn và thống nhất với con về những nguyên tắc và giải pháp để con hiểu được bản chất của sự đồng hành mà không phải là kiểm soát <i>“quá đà”</i>		
Làm gương	• Hạn chế chia sẻ quá nhiều thông tin gia đình hay lịch sinh hoạt trên mạng xã hội, như: ảnh nhà cửa, trường học, thông tin của con, lịch trình hàng ngày...	
	• Tuân thủ các nguyên tắc bảo vệ thông tin cá nhân của con em	
	• Học cách dùng thiết bị thông minh hay mạng xã hội hoặc ứng dụng con thường sử dụng để hiểu rủi ro và trò chuyện với con trên cùng <i>“ngôn ngữ”</i>	
	• Đồng hành thay vì kiểm soát tuyệt đối	

3.3. Đối với nhà trường

Nhà trường không chỉ là nơi truyền đạt kiến thức, mà còn là môi trường rèn luyện kỹ năng sống, nơi học sinh học cách nhận diện và chống lại những cám dỗ trực tuyến. Với vai trò là “ngôi nhà thứ hai”, nhà trường cần tích hợp giáo dục an toàn mạng vào mọi hoạt động, biến lớp học thành không gian kết nối an toàn, nơi không em nào bị cô lập trước những mối nguy trực tuyến.

Trang bị kiến thức, kỹ năng

Tổ chức các chương trình ngoại khóa về chủ đề an toàn mạng và “bắt cóc online”, mời chuyên gia từ các tổ chức uy tín hoặc cơ quan công an chia sẻ các câu chuyện thực tế để học sinh dễ hình dung. Dạy học sinh nhận diện dấu hiệu thao túng: yêu cầu bất thường, yêu cầu giữ bí mật, gây sợ hãi, hoặc khen ngợi quá mức đều là tín hiệu đỏ – cần báo ngay cho thầy cô hoặc cha mẹ. Lồng ghép nội dung an toàn số vào các môn học như Tin học, Giáo dục công dân, hoặc Hoạt động trải nghiệm, sử dụng trò chơi tương tác để dạy quy tắc “không chia sẻ thông tin cá nhân” hay “không gặp người lạ online”.

Tạo môi trường kết nối

Xây dựng môi trường trường học an toàn và cởi mở, nơi học sinh cảm thấy được bảo vệ và lắng nghe. Khi học sinh chia sẻ vấn đề, giáo viên cần lắng nghe không phán xét, ghi nhận và xử lý ngay, thay vì trách mắng. Đào tạo giáo viên nhận diện các dấu hiệu trẻ bị thao túng online, như lo lắng bất thường hoặc né tránh giao tiếp, che giấu điện thoại, nhận quà không rõ nguồn gốc, hoặc vắng mặt không lý do, để phát hiện sớm dấu hiệu bị dụ dỗ.

Hỗ trợ tâm lý cho học sinh bằng cách thiết lập phòng tư vấn tâm lý học đường; bảo mật thông tin và tránh kỳ thị khi có học sinh bị dụ dỗ, xâm hại trên mạng. Khuyến khích học sinh tố giác hành vi xấu qua “hộp thư bí mật” hoặc nhóm tư vấn, và tổ chức các cuộc thi đua, tuyên truyền về an toàn mạng để lan tỏa nhận thức.

Phối hợp chặt chẽ với cha mẹ, người thân và cơ quan chức năng: tổ chức hội thảo cho cha mẹ và người thân về an toàn mạng, thiết lập kênh liên lạc nhanh qua ứng dụng trường học, và duy trì liên hệ thường xuyên với công an địa phương để tập huấn, chia sẻ tình huống thực tế.

Môi trường kết nối biến trường học thành mạng lưới bảo vệ, nơi mọi học sinh đều cảm thấy an toàn và được hỗ trợ.

4. Khuyến nghị và lan tỏa thông điệp

10 ĐIỀU THANH THIẾU NIÊN CẦN NHỚ KỸ ĐỂ AN TOÀN TRỰC TUYẾN

1. Không chia sẻ thông tin cá nhân: Đừng công khai số điện thoại, địa chỉ nhà, CCCD, hoặc thông tin riêng tư trên mạng xã hội. Chỉ chia sẻ những gì chúng ta muốn cả thế giới biết!

2. Cẩn thận với người lạ: Không kết bạn hoặc trả lời tin nhắn từ người không quen ngoài đời. Kiểm tra kỹ danh tính: Họ có bạn chung đáng tin không? Ảnh đại diện có thật không?

3. Giữ bí mật là dấu hiệu đỏ: Nếu ai đó yêu cầu giữ bí mật về cuộc trò chuyện hoặc mối quan hệ online, hãy cảnh giác. Kể ngay cho bố mẹ hoặc bạn bè thân!

4. Không click link lạ, không tham gia Zoom lạ: Đừng truy cập link hoặc phòng chat/Zoom từ người lạ, dù họ hứa tặng quà hay tài khoản game. Công an không bao giờ làm việc qua Zoom!

5. Từ chối yêu cầu nhạy cảm: Không chụp ảnh, quay video riêng tư theo yêu cầu của bất kỳ ai. Nếu lỡ gửi, chặn liên lạc ngay và báo cho người thân để xử lý.

6. Bảo vệ hình ảnh cá nhân: Chỉ đăng ảnh hoặc livestream không tiết lộ địa chỉ, trường học, hoặc thông tin cá nhân.

7. Kết nối với gia đình, bạn bè: Kết bạn với bố mẹ trên mạng xã hội, chia sẻ chuyện vui, và kể ngay nếu gặp tin nhắn lạ. Gia đình là “lá chắn” mạnh nhất của chúng ta!

8. Ngừng lại khi sợ hãi hoặc bối rối: Nếu nhận tin nhắn đe dọa hoặc cảm thấy hoang mang, dừng lại, hít thở sâu, chụp màn hình bằng chứng, và hỏi ý kiến người lớn tin cậy.

9. Không nhận quà, không gặp riêng: Từ chối quà tặng, tiền, hoặc vật phẩm ảo từ người lạ. Không gặp người quen online một mình, luôn có người lớn đi cùng ở nơi công cộng.

10. Báo cáo ngay khi nghi ngờ: Chặn tài khoản đáng ngờ, báo cáo lên nền tảng (Facebook, Zalo, TikTok), và gọi Tổng đài 111 hoặc công an nếu cảm thấy nguy hiểm. Chúng ta không bao giờ đơn độc!

Nhớ rằng: Kết nối là chìa khóa! Luôn chia sẻ với gia đình, bạn bè, hoặc thầy cô để phá vỡ bầu cô lập của tội phạm. Chúng ta đủ thông minh để giữ an toàn!